

HUISWERK IN DE WOONWAGEN

Kinderen van woonwagenbewoners hebben thuis te maken met specifieke omstandigheden. Deze kunnen het maken van huiswerk aanzienlijk bemoeilijken. Extra ondersteuning vanuit school is soms geboden.

De gemiddelde woonwagen heeft een oppervlakte van ongeveer 40 vierkante meter. De indeling bestaat doorgaans uit een halletje, een huiskamer met keukenblok en twee slaapkamers, vaak niet groter dan een tweepersoonsbed. Ruimte voor een eigen stek in de vorm van een bureautje is er meestal niet, zeker niet wanneer er nog broers of zussen zijn. Huiswerk maken gebeurt veelal aan de huiskamertafel.

Demotiverend

Geen ideale leeromgeving, vooral niet als vader en moeder ook nog eens bezoek hebben en broer of zussen naar muziek luisteren of tv kijken. Tel je daar de bedrijvigheid in een woonwagencentrum bij op, dan is de uitkomst dat een leerling die leeft in een woonwagen over een bovennatuurlijk concentratievermogen moet beschikken wil hij zijn huiswerk naar behoren kunnen maken. Daarnaast ondervindt zo'n leerling bij het leren vaak minimale ondersteuning en motivatie van zijn ouders. Het is namelijk niet ongebruikelijk dat zij zelf alleen basisonderwijs hebben gevolgd en in sommigen gevallen zelfs helemaal geen schoolopleiding hebben genoten. De ouders van deze kinderen zien ook vaak de zin van onderwijs niet in. "Je krijgt toch geen baan", is een veelgehoord argument. Niet-schoolgaande leeftijdsgenoten kunnen eveneens een demotiverende factor zijn. Vrienden uit het woonwagencentrum werken soms al op jonge leeftijd en kunnen wél die glimmende brommer kopen en genieten van de vrijheid.

Succesvolle begeleiding

Woonwagen- en zigeunerleerlingen kunnen dus soms wel wat extra ondersteuning van school gebruiken. Een succesvolle huiswerkbegeleiding begint met een gesprek met leerling en ouders over de mogelijke oorzaken van de problemen bij het maken van huiswerk. Komen die voort uit ruimtegebrek dan kan de oplossing wellicht gevonden worden in het inrichten van een aparte werkplek, desnoods in een schuur, of een huiswerkvoorziening op school.

Docenten zouden ouders de volgende tips kunnen geven. Zorg voor een rustige werkplek; maak binnen het gezin goede afspraken over het gebruik van de radio en de televisie; toon belangstelling voor de prestaties van je kind; controleer regelmatig de huiswerkopdrachten in zijn agenda; ben bereid hem te helpen; overhoor als hij daarom vraagt.

Helft aantal woonwagenjongeren verlaat met diploma school

Midden jaren tachtig werden consulenten aangesteld die een brug moesten bouwen tussen de woonwagencentra en het onderwijs. Het resultaat is dat op dit moment ongeveer de helft van de woonwagen- en zigeunerleerlingen met een diploma de school verlaat. Leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs kunnen dit cijfer verder opkrikken. Punt is alleen dat veel ouders - en ook hun kinderen - het nut van leren niet altijd inzien. Niet in de laatste plaats omdat veel van deze leerlingen ook met een diploma geen baan vinden. Daar komt bij dat woonwagenouders en -jongeren vaak traditioneel denken: een jongen hoeft niet te kunnen koken, wassen en strijken, en voor een meisje is het niet nodig dat ze een autoband kan verwisselen of een stekker repareren. Het merendeel van deze kinderen volgt dan ook korte en praktische opleidingen, bij voorkeur gericht op ambulante handel, autotechniek en uiterlijke verzorging.

Huiswerkbegeleiding in Groningen

Onder de noemer 'huiswerkbegeleiding' kregen brugklassers van het woonwagencentrum in Groningen de mogelijkheid om elke woensdagmiddag op hun oude school individuele ondersteuning te krijgen. De meeste kinderen namen deze gelegenheid te baat om hun huiswerk te maken, extra ondersteuning in een specifiek vak te krijgen, of even stoom af te blazen. Over het algemeen bleek het 'gezelligheidseffect' van groot belang. Onderlinge ervaringen werden uitgewisseld, problemen besproken, vorderingen ten toon gespreid.

De opkomst was groot en bleef stabiel. Ook oudere kinderen kwamen regelmatig op de woensdagmiddag langs om vorderingen, een rapport en uiteindelijk een diploma te laten zien.

Voor meer achtergronden over bovenstaand onderwerp zie de publicatie *Onderwijsdeelname van woonwagen- en zigeuner kinderen in de 20e eeuw: een trendstudie*, geschreven door Ria Timmermans en Astrid van den Hurk. Deze publicatie is te bestellen via www.kpcgroep.nl. Voor meer informatie over deze speciale doelgroep zie ook www.lisd.nl. Momenteel is een handboek in voorbereiding met allerlei praktische tips voor professionals (onder wie ook docenten voortgezet onderwijs) die zich beroepshalve bezig houden met het leerproces van deze groep leerlingen.